

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

สังคมไทยในอดีตเป็นสังคมที่เรียบง่าย ไม่วุ่นวาย ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก มีชีวิตที่ไม่เร่งรีบ แต่ปัจจุบันสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมีความก้าวหน้าในเทคโนโลยี ข้อมูลต่างๆที่เข้าถึงได้ง่าย จึงส่งผลให้วิถีชีวิตของคนเปลี่ยนแปลงไปจากการที่เคยประกอบอาหารทานเองที่บ้านที่ต้องใช้เวลาจัดเตรียมมากก็เปลี่ยนไปเป็นบริโภคอาหารกึ่งสำเร็จรูป อาหารพร้อมรับประทาน หรืออาหารปรุงสำเร็จ แต่ก็ยังมีบางส่วนที่ยังให้ความสำคัญกับการประกอบอาหารทานเองที่บ้าน อาหารเป็นหนึ่งในปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะอาหารเป็นสิ่งที่จะช่วยเสริมสร้างร่างกายให้เจริญเติบโตแข็งแรง และยังช่วยซ่อมแซมอวัยวะส่วนที่สึกหรอของร่างกายให้สามารถทำงานได้ตามปกติ ซึ่งในทางโภชนาการได้จัดประเภทสารอาหารจากอาหารที่เรารับประทานออกเป็น 5 ประเภทได้แก่ โปรตีน คาร์โบไฮเดรต ไขมัน เหลือแร่ และวิตามิน (วรพร เกรือรัตน์ ไพบูลย์, 2548:1)

ตลาดสดในสมัยก่อนนั้น เป็นแหล่งศูนย์รวมของชุมชน และมีสินค้าต่างๆ ทั้งอาหารแห้งและอาหารสดต่างๆ รวมทั้งข้าวของเครื่องใช้อุปโภคบริโภค มีให้เลือกซื้อมากมาย อีกทั้งยังเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของคนในสมัยนั้นอีกด้วย ไม่ใช่แต่เป็นเพียงสถานที่ที่ใช้ในการซื้อ ขาย แลกเปลี่ยนเท่านั้น ความสัมพันธ์ของคนที่มาใช้บริการที่ตลาดสดนั้น อยู่ในขั้นปฐมภูมิ กล่าวคือ ทุกคนมีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน รู้จักกัน และพูดคุยกันได้เป็นอย่างดี ตามแบบฉบับของคนในสมัยก่อนมีการต่อรองราคาซื้อขายกันได้ และที่สำคัญคือ สินค้าที่ซื้อขายกันนั้น มีราคาถูกและหอมเยา แต่ปัจจุบันจะเห็นได้ว่า ความสำคัญของตลาดสดได้ลดบทบาทลงเป็นอย่างมาก เนื่องจากผลของความเจริญด้านต่างๆ ได้เข้ามามีอิทธิพลในสังคมไทยมากขึ้น เทคโนโลยี ข้าวสาร และความเจริญทางเศรษฐกิจ ทำให้ผู้คนเลือกที่จะเข้าหาสิ่งที่ทันสมัยกว่า ยกตัวอย่างเช่น ซูเปอร์มาร์เก็ต ห้างดิสเคาท์เนส്ടริ์ และห้างสรรพสินค้าต่างๆ ที่เข้ามาแพร่หลายในเมืองไทย ทำให้ผู้บริโภคนิยมจับจ่ายซื้ออาหารสดในซูเปอร์มาร์เก็ตมากขึ้น มีทั้งอาหารสด อาหารแห้ง ของใช้อุปโภคบริโภคต่างๆ มีให้เลือกครบครันเหมือนตลาดสดทุกอย่าง แทบจะเรียกได้ว่ามาแทนที่ตลาดสดได้อย่างสมบูรณ์แบบ (ฉัฐติพงษ์ ชันพล, 2549:1)

จังหวัดสมุทรสาคร เป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร การคมนาคมสะดวกทั้งทางบกและทางน้ำ จึงทำให้การขนส่งสินค้าต่าง ๆ ระหว่างจังหวัดกับกรุงเทพฯ เป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ประกอบกับมีทางหลวงแผ่นดินหลายสาย สามารถเดินทางสู่จังหวัดต่าง ๆ ได้สะดวกทั้งภาคใต้ ภาคกลาง และภาคตะวันออก (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสมุทรสาคร, 2550: 24) อำเภอเมืองสมุทรสาคร เป็นแหล่งที่รวมธุรกิจหลายประเภท อาทิ ธุรกิจห้องเย็น โรงงานแปรรูปสินค้าเกษตร ตลาดสดที่เป็นแหล่งซื้อขายสินค้าประมง พืชผักผลไม้ และยังเป็นที่ตั้งของหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ ห้างร้าน และสถาน – บริการต่าง ตลาดสด มีการซื้อขายสินค้ากันอย่างต่อเนื่อง ตั้งอยู่ในทุกอำเภอ นอกจากนั้น ยังมีตลาดนัด กำหนดจัดขึ้นในวันใดวันหนึ่งของสัปดาห์ กระจายอยู่ตามหมู่บ้าน ตำบล และแหล่งชุมชนต่าง ๆ และมีแนวโน้มจะขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ตลาดที่สำคัญในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ ตลาดกลางค้ากุ้งสมุทรสาคร ตลาดกลางผักและผลไม้ ตลาดทะเลไทย ตลาดองค์การสะพานปลา ตลาดชายพวง ตลาดเทศบาลนครสมุทรสาคร ตลาดทางรถไฟ ตลาดมหาชัยเมืองใหม่ ตลาดลีลา ตลาดมหาชัยวิลล่า ตลาดเทศบาลท่าฉลอม (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสมุทรสาคร, 2550:34-35)

ถึงแม้ว่าจะมีตลาดสดอยู่เป็นจำนวนมากกระจายอยู่ทั่ว แต่ก็ยังมีผู้บริโภคอีกจำนวนมากไม่น้อยเลือกที่จะซื้ออาหารสดจากซูเปอร์มาร์เกตที่มีคุณภาพดี สะอาด ปลอดภัย ราคาสูง ถึงแม้ว่าความจริงจะไม่ได้เป็นแบบนั้นก็ตามแต่ในความรู้สึกผู้บริโภคบางส่วนอาจคิดว่าเมื่อเทียบกับอาหารสดในตลาดสดที่จะมีราคาถูก หาซื้อได้ง่าย แต่อาจจะไม่สะอาด ไม่มีคุณภาพ และไม่ได้มาตรฐาน ดังนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้ออาหารสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับกลยุทธ์ทางการตลาดให้เหมาะสมกับการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอาหารสด และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอาหารสดได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการซื้ออาหารสดของผู้บริโภคในอำเภอเมืองสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้ออาหารสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง

สมุทรสาคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบทราบข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์ซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารสดของผู้บริโภคในอำเภอเมืองสมุทรสาคร และปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้ออาหารสด
2. สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์การตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารสด เพื่อตอบสนองพฤติกรรมการณ์ซื้ออาหารสดของผู้บริโภคในอำเภอเมืองสมุทรสาคร

นิยามศัพท์

อาหารสด หมายถึง อาหารประเภท เนื้อสัตว์ อาหารทะเล ผลผลิตจากสัตว์ ผลผลิตจากพืช และของอื่น ๆ ที่มีสภาพเป็นของสด เพื่อเป็นวัตถุดิบสำหรับปรุงอาหารทั่วไป ที่วางจำหน่ายในตลาดสด ซูเปอร์มาร์เกต และไฮเปอร์มาร์เกต

พฤติกรรมการณ์ซื้ออาหารสด หมายถึง พฤติกรรมการณ์ซื้ออาหารสดจากตลาดสด ซูเปอร์มาร์เกต และไฮเปอร์มาร์เกต เช่น ประเภทของอาหารที่ซื้อ ความถี่ในการซื้อ ค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการซื้อ เหตุผลในการเลือกซื้อ ช่วงเวลาที่ผู้บริโภคมักไปซื้อ รวมถึงสถานที่จำหน่ายที่ผู้บริโภคไปซื้ออาหารสด และการตัดสินใจโดยพิจารณาจากปัจจัยส่วนประสมการตลาด ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และปัจจัยด้านส่งเสริมการตลาด